

6 Ağustos 1941

Çarşamba

4 Üncü Yıl - No. 1170

Yeni Sabah

CÜMLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ

KARAGÖZ

Yazan: Sabri Esat Şiyavüoğlu

Tarihçesi - oyunları - Tipleri

Fiyatı: 65 K.

Maarif Vekilliği yayınevlerinde ve bütün kitapçılarda bulunur. 6667

Harbin yedinci haftası

Rus harbinin uzaması zaman bakımından da Almanya için bir zarardır. Almanyanın başka cephelerdeki boğuşmalarda kaybedilecek zamanı yoktur. Zaman da Almanya için esans kadar, gıda maddeleri kadar, taşıma ve tank kadar esastır rol oynayan bir unsurdur.

Hüseyin Cahid YALÇIN

Alman - Rus harbi başladığı zaman, en ciddi Alman kaynakları altı haftada içinde Rusların hesabı tesviye edileceğini büyük bir kat'iyet ile temin ediyorlardı. İlk günler Almanların hesaplarında yanlışlanmış oldukları zamanı verdi. Harbin birinci haftası sonunda, Alman radyosu zafer trampetleri çalarak sabahın akşamı kadar cihana parlak muvaffakiyetlerden bahsetti. Fakat haftalar geçti. Nihayet altıncı hafta da bitti ve yedinci hafta başladı. Halbuki harp bitmek şöyle dursun, Leningrad, Kiyev ve Moskova şehirlerinden biri bile henüz düşmedi.

Bir suítefehümme mahal kalmaması için derhal temin edelim ki Sovyetler Birliği arazisinde Alman ordularının ihraz ettikleri muvaffakiyetleri istihfaf ediyor değiliz. Muharebenin neticesi hakkında da hüküm vermiyoruz. Aynı zamanda bir harpte galebenin, meşhur bazı şehirlerin zaptedilmesi ya da tedvilmesi de biliyoruz. Fakat bugünkü Alman - Rus harbinde Almanyanın temin ettiği üstünlüğün derecesini ölçmek için objektif bazı unsurlardan istifade ederek şahsi bir fikir ve kanaat peyda etmek lüzumu karşısında böyle davranıyoruz.

Çünkü resmi tebliğlerden bir fikir edinmek ümidi artık tamamiyle kaybolmuştur. Bu tebliğler doğru olsaydı netice başka türlü olmak icap edecekti. Resmi tebliğler müstahkem hatların parçalandığını, Rus ordularının irtibattan mahrum bir hale geldiklerini, kumanda vahdeti kalmadığını, her tarafta büyük Rus ordularının ihata edildiğini bildirdiler. Tank, tayyare, kamyon ve insan itibarıyla o kadar zayıftan bahsölundu ki bunlar doğru olsaydı artık çarpışacak kuvvetler kalamıyacaktı. Resmi tebliğlere itimad - sızkı beyan ederken yalnız bir tarafın tebliğlerini kastetmiyoruz. İki tarafın tebliğatında da büyük bir kavdi ihtilaf ile karşılama zarureti doğuyor. Bu tebliğlerden ancak bazı objektif unsurlarla mukayeseler yapmak ve muhakemeler yapı - rütmek suretiyle bir mâna çıkarmaya çalışmak zarureti vardır.

Elimizde objektif hakikatler pek azdır ve şunlara inhisar etmekteyiz:

- 1 - Almanların altı haftada Rus harbini bitireceklerine dair izhar etmiş oldukları kat'i kanaat.
- 2 - Zaptedilecekleri muhak - kaz olan bazı büyük Rus şehirlerinin mevcudiyeti.

Muazzam bir harbi altı hafta içinde bitirmeyi iddia edip de bitirmemek bir kabahat değildir. Bir mağlubiyet mânasını da tazammun etmez; neticede calebeyi kazanmak kabil olmayacağına da delil teşkil eyleyemez. Fakat her halde bunun bir mânası olmak icap eder.

Bu mânalar şu olabilir: Almanlar hesaplarında yanlışmışlardır. Almanya yalnız Sovyetler Birliği ile mücadele halinde bulunuyordu altı hafta devam edeceğine tahmin ettiği bir harbin uzayacağını anlayınca icap eden gavreti teccit ve teccit eder ve nihai zaferi temine çalışırdı. Halbuki Almanyanın karşısında esaslı bir düşman vardır: İngiltere. Almanya, onunla mücadeleyi uzun müddet tatil edip yahut gevşetip bütün kuvvetlerini başka cepheye baş - ka bir düğümana tevcih edemez. Almanya Rus harbinde feda edileceği insan, tank, tayyare ve malzeme miktarını tayin ve

Tahliye edileceği söylenen Moskova şehrinde bir manzara

Radyo

Gazetesi

Sovyetler İngiltereden askeri yardım bekliyor

Garb cephesine asker çıkarılmasını istiyorlar

Mihvere göre: İngiltere Ruslara İranda yardımı düşünüyor

Ankara, (Radyo gazetesi) - Alman ileri hareketi tahmin edildiği kadar süratle inkisaf etmemekle beraber Sovyetlerin vaziyeti de pek naziktir. Bu sebeple Ruslar İngilizleri yardım için tazyik etmektedirler. Fakat şimdi - lik bu yardım garp cephesi - (Sonu sayfa 3 sütun 4 de)

ALMAN - RUS HARBI

Moskova bildiriyor

Şiddetli muharebe oluyor

Amerika ile bir anlaşma yapıldı

Sovyet - Mançko hududunda hadise

Moskova, 5 (a.a.) - B.B.C.: Sovyet orduları umumi ka - rargahının tebliği: 4 Ağustos Kolm, Smolensk, Bialia Tserkov istikametlerinde şiddetli muharebeler olmuştur. Sovyet tayyareleri, kara kuv - (Sonu sayfa 3 sütun 3 de)

HARP VAZİYETİ

Sovyet - Alman Harbinde

Doğudaki kanlı savaşlar, bu gidişle mevzii bir mahiyet alabilir mi?

YAZAN :

Emekli General Kemal Koçer

Harbi mevzileştiren âmiller arasında muhasımlardan biri - ni, kat'i neticeyi almak için, neye mal olursa olsun, hareket hedefine yürüyememesi, dar bir cepheye aşılma tahkimat siste - meleri karşısında kalınması, mütearrızın yıpranması ve yor - rulması gibi mühimleri vardır.

Büyük harpte garp cephesi harekâtının mevzileşmesinin se - bebi, Marne muvaffakiyetsizli - ği idi. Şarkta Tannenberg ve Mazori hezimetlerinden ve Bro - silof ordularının Karpatlarda - rı eritilmesinden sonra Rus - lar, yarma hareketlerini karşı - (Sonu sayfa 2 sütun 2 de)

Bundan başka, Rus harbinin uzaması zaman bakımından da Almanya için bir zarardır. Almanyanın başka cephelerdeki boğuşmalarda kaybedilecek zamanı yoktur. Zaman da Almanya için esans kadar, gıda mad - deleri kadar, tayyare ve tank kadar esaslı rol oynayan bir unsurdur.

İşte bunları düşündüğümüz - den dolaydır ki Rus harbinin ilk ümit ve temin edildiği gibi altı hafta içinde bitirilmemiş olması - na büyük bir ehemmiyet at - fidelemek mecburiyetindeyiz. Al - man dostlarımız kendilerine çok

fazla güvendiler, gurura kapıla - rak takındıklarının fevkinde bir iddia da bulundular. Halbuki Rusyada altı hafta içinde değil altı ayda galebe edeceklerini başlangıçta söylemiş olsalardı buna kimse ses çıkarmaz ve Al - man kuvvetlerini istihfaf etmez - di.

Altı hafta içinde Almanların harbi bitiremediklerini inkâr kabul etmez delili ise müca - delenin devamına dair gelen harp tebliğlerinin mevcudiyeti ve üç mühim şehrin el'an işgal edilmediğinin şüphesiz bulun - masıdır. Bu şehirler yarın düşe - bilirler. Fakat bir Rus ordusu mevcut oldukça ve muntazam ricat edildikçe malûm şehir - lerin düşmesinin de Almanlar için zorluğun artmasından baş - ka bir mâna ifade etmiyeceği aşikârdır. Haulı "altı hafta", iddiası akim kalmıştır. Bundan çıkacak neticeler merak ile beklenmeye değerdir.

Hüseyin Cahid YALÇIN

ALMAN - RUS HARBI

Berlin bildiriyor:

Ukraynada harp çok şiddetlendi

Bir habere göre

Smolensk muharebeleri sona erdi

İKİ SOVYET ALAYI İMHA EDİLDİ

Berlin, 5 (a.a.) - Alman baş kumandanlığının tebliği:

'Ukraynada kitaatımız, düş - man kuvvetlerinin muhasarayı yarmak için yaptıkları teşeb - büslere mâni olmuşlar ve mu - hasarayı daraltmışlardır. Düş - man teşkili kadar genişletirilen ileri hareketimiz karşısında baskına uğrayan diğer bir düş - man teşkili de kısmen imha ve kısmen ihata edilmiştir.

Estonyada Taps şehri zapt - dılmıştır.

Savaş tayyarelerimiz, dün ge - ce birbiri ardından dalgalar ha - linde Moskova üzerinde uçarak askeri veya millî müdafaa ba - kımından ehemmiyeti haiz he - defleri müessir bir surette bom - balamışlardır.

Hava kuvvetlerimiz tarafın - (Sonu sayfa 3 sütun 3 de)

Amerika harbe doğru koşuyor

İngilterede Japon - yaya karşı hare - kete geçecek

Amerika ReisiCumhuri Roosevelt

Amerika Japonyayı protesto etti

İngilizler Siyama bir filo gönderdi

Ankara, (Radyo gazetesi) - Birleşik Amerika hükümetinin gittikçe harbe yaklaşma tema - yüllerinin biri de yarından iti - sulü kabul etmek üzere benzinin vesikaya tâbi tutulması siste - (Sonu sayfa 3 sütun 2 de)

Parti Grubu toplandı

Hariciye Vekili Ş. Saraçoğlu memleketin siyasetile alâkada hâdiseler hakkında geniş beyanatta bulundu

Ankara, 5 (a.a.) - C. H. P. Umumi heyeti bugün 5.8.1941 salı günü saat 15 de Reis vekili Trabzon mebusu Hasan Saka'nın reisliğinden toplandı:

Hariciye Vekili Şükrü Saraçoğlu söz alarak bir aydan fazla bir devreye ait siya - sı ahval ve vakıalar ve memleketin siyase - (Sonu sayfa 2 sütun 6 da)

GALATADA MÜTHİŞ BİR KAZA

Yeni Tip Ekmek piyasaya çıkarılıyor

İstanbul belediyesi yüzde doksan randımanlı saf buğday ekmeğinin piyasaya çıkması ha - zırklarına devam etmektedir. Toprak mahsulleri ofisi dünden itibaren fırınlara yeni tip un tevzine başlamıştır. Ellerinde eski tip un mevcudu tükenden fırıncılar bu sabahdan itibaren yeni tip ekmek imaline başla - yacaklardır. Fakat bazı fırın - cıların elinde bir kaç günlük ima - lât ihtiyacını karşılayacak mik - tarda eski tip ekmek unu mev - cut olduğundan bunlar ancak bu unları tamamen imal ettik - ten sonra yeni tip ekmek imal edebileceklerdir. Bu itibarla ye - ni tip ekmek şehrimizin muhtel - lif muntakalarında bir kaç gün fasıla ile piyasaya çıkacaktır.

Diğer taraftan belediye elle - rinde eski tip un bulunan fırıncıları, bir beyanname ile el - lerindeki un miktarını belediye iktisat müdürlüğüne bildirmeye mecbur etmektedir. Beyanname müddeti varın akşam nihayet bulacaktır.

Toprak Mahsulleri Ofisi ye - ni ve eski tip unları aynı fiyatla verdiğinden şimdilik ekmek fi - yatlarında ne bir zam, ne de bir tenzilatı mevzu bahis değildir.

Bir Amerikan gazetesine göre

İşgal altındaki memleketlerde isyan başlıyor

Newyork, 5 (a.a.) - Newyork Tribün gazetesi yazıyor:

Rusyada devam eden muha - rebinin ilk haftaları zarfında ne miktarda hava filoları kay - bedildiği, kaç zırhlı fırkanın par - çalandığı, Alman harp potan - siyonelinden ve Alman mille - tinin maneviyatından neler ist - temiş olduğuna hiç kimse hattâ Hitlerin generalleri bile bilemez. İşgal edilmiş memleketlerin milletleri arasında bir isyan dalgası yavaş yavaş şişerken İngiliz bombaları gitgide ziya - deleşen Alman şehirleri üzerin - de infilak etmekte devam edi - yor. Bundan başka İngilizlerin yalnız hava sahasında taarruz fikriyle hareket etmediklerini de biliyoruz.

Alman halkı endişe içinde

Londra, 5 (a.a.) - Afi: Londranın salâhiyetkar bir menbaından öğrenildiğine gö - re, Alman halkı, şark cephe - sindeki harekâtın betaetinden ve Alman kıtaatının uğramış olduğu müdhis zayıftan dolayı fevkalâde endişe etmeye baş - lamıştır.

Dün dörder katlı iki ev yıkıldı

Büyük bir tesadüf eseri olarak kaza yaralı-malarla atlatıldı

Şokü faciada kazazedeler, yıkılan evlere alt enkazın bir kısmı

Dün öğleden sonra, Galatada Necatibey caddesinde bir inhi - dam vak'ası olmuş, bir tesadüf eseri, kaza insanca her hangi bir zayıf olmaktan atlatılmış - tir.

Vak'a korkunçtur. İki tane dörder katlı ev olduğu gibi çök - müştür. Ancak, bina çökmeden evvel bir kaç dakika sallandığı için caddedeki halk kaçışmış ve bunların bağrımları üzerine de binaların altındaki dükkân -

larda bulunan müşteriler kaç - a bilmeğe zaman ve fırsat bula - bilmişlerdir.

Çöküş nasıl oldu?

İnhidam saat tam 2 yi 20 da - kika geçe vuku bulmuştur. Evvelâ kösedeki 209 num - rah avukat Halid ve Çamıcalı Mustafaya ait olan bina birden - bire sağa sola doğru sallanma - ğa başlamış ve bir kaç dakika sonra da old'u yerde içi boş (Sonu sayfa 3 sütun 6 de)

FIKRA

Ayak altında duran çifte Tanrılar...

Yazan: Aka Gündüz

Bu masalı kim uydurmuşsa, doğrusu iyi uydurmuş: Farabi mi, İbni Sina mi, Ab - dülkadir Geylani mi? pek bilmi - yorum. Fakat her halde meşhur Şark filozoflarından biri olacak. Şama gelmiş. Herdem dalâlette olanları bir meydanda başına toplamis. Şundan bundan konu - surken sinirlenmiş. Birdenbire ayağını vere vurarak haykır - mış:

— Sizin taptığınız Tanrı benim ayağımın altındadır, işte onu çıkıyorum! —

Vay! Sen misin diyen? Ne kü - für, ne küfür! Adamcağın linc etmişler; imanımı yenilemeye vakit bulamadan ölmüş.

Gel zaman, git zaman, akıllı padişahlardan biri Şama gel - mis. Bu masalı söylemişler. Pa - dişah düşünmüş: Öyle, tarih - lerce tanınmış, hakiki bir bilgin böyle saçma şey söylemez. El - bette bunda bir hikmet olacak, demiş.

Arkeologlara aratmış aratmış, taratmış, vâzettığı yeri buldur - muş.

— Kazın şurasını! Demiş, kazmışlar. Çıka çıka bir koca küp dolusu altın çık - maması mı? O zaman anlaşıl - mış ki rahmetli filozof Tanrıya küf retmemiş, muhteris insanların Tanrıdan önce taptıkları altını kasdetmiş. Edebiyatçı, remize söylemiş amma anlayacak adam bulamamış.

Bugün de öyle bir hayat fi - lozofu bulunsa da:

— Hey muharip! dese, sin - zın taptığınız Tanrı benim ayak larımın altındadır, işte onu çık - nıyorum!

Bu devirde bu söz için taş - a tutulup tutulmayacağı pek kestiremem. Fakat sözünin, doğruluğunu tasdik edebiliriz. Gerçi ayağımızın altında alt n dolu küp yok. Olsa bile Ame - rika kasalarındadır. Bize yar - maz. O halde ne olabilir? Bil - mesi kolay: Toprak!

Herkes toprağa tapıyor. Mü - barek altından çok daha ca - şibeli ve realite.

Altın, elmas topraktan çıkar. Kömür, demir topraktan çıkar. Petrol ve müstekrar toprak tan çıkar. Bütün iptidai mad - deler topraktan çıkar. Ekmek topraktan çıkar. Bir gın top - rak kıza da iki yıl hiç bir şey vermeseydi, dünya gık diyemeden kuyruğu titretir.

Küssadan hisse çıkaralım: Demek oluyor ki harp mesuli - yeti korkusu, sulh aşkı, hayati - (Sonu sayfa 3 sütun 4 de)

